

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/192/2016
Identifikačné číslo spisu: 4114223740
Dátum vydania rozhodnutia: 27.06.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Janka Cisárová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:4114223740.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci manželov T. bývajúcej v R., bývajúceho v R., zastúpeného JUDr. Máriom Tomanom, advokátom so sídlom v Nitre, Pribinovo námestie 3, o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým O., nar. XX. F., K., nar. XX. S. XXXX a K., nar. XX. S. XXXX, bývajúcim v R., zastúpeným kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, so sídlom v Nitre, Štefánikova trieda 88, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 13 P 296/2014, o dovolaní manžela proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. mája 2016 sp. zn. 8 CoP 30/2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre z 31. mája 2016 sp. zn. 8 CoP 30/2016 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) hore uvedeným uznesením odmietol odvolanie manžela smerujúce proti rozsudku Okresného súdu Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 22. septembra 2015 č. k. 13 P 296/2014-247 v časti, v ktorej mu bola uložená povinnosť mesačne prispievať na výživu maloletých O. sumou 70 €, K. 80 € a K. 80 €, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám manželky, počnúc právoplatnosťou rozsudku. Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z doručenky od napadnutého rozsudku vyplýva, že bol manželovi doručovaný X. R. XXXX na adresu S. Keďže manžel zásielku neprevzal, táto mu bola opakovane neúspešne doručovaná 10. novembra 2015 a týmto dňom aj uložená na pošte. Adresát si zásielku v odbernej lehote neprevzal a 1. decembra 2015 bola vrátená súdu prvej inštancie. V zápisnici spisanej súdom prvej inštancie 17. mája 2016 manžel uviedol, že nevie, kde sa v čase prvého doručovania rozsudku zdržiaval, prespával totiž na rôznych miestach. Nespomenul si ani na to, že by mu matka oznámila, že má v schránke listok ohľadne zásielky. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd konštatoval, že manžel nepreukázal, že sa v čase doručovania zásielky nezdržiaval v mieste bydliska, čím boli splnené všetky podmienky pre náhradné doručenie zásielky podľa § 47 ods. 2 O.s.p., a preto lehota na podanie odvolania mu začala plynúť nasledujúcim dňom po vrátení zásielky súdu, t. j. 2. decembrom 2015 a posledný deň 15-dňovej lehoty na podanie odvolania pripadol na 16. december 2015 (streda). Nakoľko manžel podal odvolanie na poštovú prepravu až 17. decembra 2015, teda po uplynutí zákonnej

odvolacej lehoty, odvolací súd jeho odvolanie ako oneskorene podané podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. odmietol.

2. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal manžel dovolanie, v ktorom namietal existenciu vady v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., tvrdiac, že odvolací súd jeho včas podané odvolanie nesprávne odmietol ako oneskorené, čím mu znemožnil konať v odvolacom konaní a uplatňovať si v ňom svoje procesné práva. S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 239/2011 zdôrazňoval, že dôkazné bremeno o preukázaní nezdržiavania sa adresáta v mieste doručovania v prípade aplikácie fikcie doručenia leží na súde. Zopakoval, že nevie, kde sa 9. novembra 2015 presne nachádzal, nakoľko v danom období prespával na rôznych miestach, pričom kľúče od poštovej schránky na predmetnej adrese nemal a matka mu doručovanie zásielky neoznámila. Vzhľadom na uvedené mal za to, že v konaní nebolo preukázané, že sa v súdom predpokladanom čase na adrese doručovania zdržiaval. Bol toho názoru, že odvolací súd mal pri posudzovaní včasnosti podania odvolania vychádzať z toho, že v danom prípade neboli splnené podmienky pre aplikáciu fikcie doručenia podľa § 47 ods. 2 O.s.p. Z tohto dôvodu mal za začiatok plynutia odvolacej lehoty označiť 6. december 2015 (deň nasledujúci po tom, čo prevzal predmetný rozsudok od mestskej polície), na základe čoho mu mala lehota na podanie odvolania uplynúť až 20. decembra 2015. So zreteľom na uvedené žiadal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť.

3. Manželka vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že pokiaľ manžel nedôveruje svojej matke, ktorá má kľúče od schránky, nerozumie, prečo túto adresu uviedol ako doručovaciu alebo prečo aspoň nepoveril svojho právneho zástupcu prevzatím písomností na súde. Poukázala na to, že vedel, kedy má rozsudok očakávať, prípadne sa mohol opýtať na pošte, či tam nemá uloženú zásielku na svoje meno do vlastných rúk. Mala za to, že sa len snaží vyhýbať vyživovacej povinnosti formálnym kľúčovaním medzi paragrafmi.

4. Kolízny opatrovník sa k dovolaniu manžela písomne nevyjadril.

5. Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je mimosporovým konaním, na ktoré sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej tiež „C.m.p.“). Keďže C.m.p. okrem § 77 (v zmysle ktorého dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu) neobsahuje ďalšiu osobitnú úpravu dovolacieho konania použiteľnú vo veciach výživného maloletých, so zreteľom na § 2 ods. 1 C.m.p. bolo potrebné na dovolacie konanie v posudzovanej veci subsidiárne aplikovať ustanovenia C.s.p. (najmä jeho §§ 419 až 457).

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) účastník konania, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť.

7. Podľa § 419 C.s.p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. Podľa § 420 C.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno

odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

10. V prejednávanej veci podal manžel dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo jeho odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa vyživovacej povinnosti voči maloletým deťom odmietnuté ako oneskorené, smeruje teda proti rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Manžel uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., tvrdiac, že odvolací súd nesprávne odmietol jeho včas podané odvolanie ako oneskorené. Argumentoval tým, že v konaní nebolo preukázané, že sa v čase doručovania v mieste doručovania zdržiaval a neboli preto splnené podmienky pre aplikáciu fikcie doručenia v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. odvolacím súdom.

11. Do vlastných rúk treba doručiť písomnosti, pri ktorých tak ustanovuje zákon, a iné písomnosti, ak to nariadi súd (§ 47 ods. 1 O.s.p.). Ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku počas jej uloženia nevyzdvihne, považuje sa deň, keď bola zásielka vrátená súdu, za deň doručenia, i keď sa adresát o tom nedozvedel (§ 47 ods. 2 O.s.p.).

12. Do plynutia lehoty sa nezapočítava deň, keď došlo k skutočnosti určujúcej začiatok lehoty (§ 57 ods. 1 O.s.p.). Ak koniec lehoty prípadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň (§ 57 ods. 2 druhá veta O.s.p.). Lehota je zachovaná, ak sa posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť (§ 57 ods. 3 O.s.p.).

13. Rovnopis písomného vyhotovenia rozsudku sa doručuje účastníkom, prípadne ich zástupcom do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.).

14. Odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje (§ 204 ods. 1 prvá veta O.s.p.).

15. Zákonná konštrukcia umožňujúca náhradné doručenie v zmysle vyššie citovaného § 47 ods. 2 O.s.p. vychádza z toho, že adresát sa v čase doručenia (v určitý konkrétny deň) fakticky zdržiaval v mieste doručenia a má z toho dôvodu možnosť si doručovanú zásielku bezprostredne po náhradnom doručení prevziať alebo vyzdvihnúť. Gramatický výklad slov „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“ predstavuje zákonnú požiadavku a predpoklad, že adresát sa v dobe doručovania v mieste doručenia skutočne zdržuje a že len nebol zastihnutý tam, kde má doručovateľ písomnosť doručiť. Zdržovaním sa v mieste doručenia v podstate znamená, že sa adresát každodenne vracia do svojho bytu, čo je vylúčené v prípadoch dlhodobej neprítomnosti adresáta v mieste doručenia, ale aj počas krátkodobých pobytov mimo bydliska (napr. pobyt v nemocnici, dovolenka, pracovná cesta a pod.). V prípade, že sa adresát v mieste doručenia v čase doručovania nezdržiava, nedôjde k platnému doručeniu písomnosti (viď aj nález Ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 65/2010 alebo stanovisko publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 4/2001).

16. Pri doručovaní poštou sa miesto, deň a spôsob doručenia preukazuje zásadne doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielateľovi (odosielajúcemu súdu). Príslušnou poštou vystavená doručienka zachytávajúca postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., potvrdzuje to, čo je v nej uvedené, pričom v zmysle § 45 ods. 2 O.s.p. údaje uvedené na doručienke sa považujú za pravdivé, ak nie je dokázaný opak. Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručienke skutočne uvedené. Pokiaľ doručienka neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržiaval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia je splnená. V takomto prípade je povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka, ktorému bolo doručované, navrhnuť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržiaval (účastník nemá povinnosť preukazovať opak toho, čo nie je uvedené na doručienke, teda toho, o čom neplatí predpoklad pravdivosti). Záver súdu o

účinnom náhradnom doručení bude možný, len ak bude bezpečne zistené, že adresát sa v mieste doručenia v čase doručovania zdržiaval a mal tak reálnu možnosť dozvedieť sa, že bude vykonaný opätovný pokus o doručenie v deň a hodinu uvedenú v oznámení doručovateľa.

17. V danom prípade je z obálky od rozsudku súdu prvej inštancie doručovaného manželovi (č. l. 257 spisu) zrejme, že obsahuje len údaje o tom, že prvý neúspešný pokus o doručenie rozsudku súdu prvej inštancie s výzvou o opakované doručenie bol vykonaný 9. novembra 2015, že opakované doručenie sa uskutočnilo 10. novembra 2015 a že v ten istý deň bola zásielka uložená na pošte. To, že sa manžel (ako adresát písomnosti) v uvedených dňoch v mieste doručenia zdržiaval, doručienka nepotvrďuje, pretože žiaden takýto údaj na nej uvedený nie je (doručienka neobsahuje predtlač so slovami „hoci sa v mieste doručenia zdržiava“). Manžel počas výsluchu vykonaného súdom prvej inštancie 17. mája 2016 za účelom prešetrenia okolností doručovania rozsudku uviedol, že nevie, kde sa 9. novembra 2015 presne zdržiaval, nakoľko prespáva na rôznych miestach a nespomína si, že by mu matka oznámila, že má v schránke lístok ohľadom zásielky (k tomu porovnaj zápisnicu z výsluchu na č. l. 285 spisu). Tieto tvrdenia v podstate zopakoval aj vo svojom dovolaní. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd konštatuje, že v konaní nebolo mimo rozumných pochybností preukázané, že manžel sa v čase doručovania rozsudku súdu prvej inštancie v mieste doručovania (na S.) skutočne zdržiaval. Možno preto uzavrieť, že zákonné podmienky pre aplikáciu fikcie doručenia v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. v danom prípade neboli splnené. Odvolacia lehota tak začala manželovi plynúť až v nadväznosti na prevzatie rozsudku doručovaného mu mestskou políciou 5. decembra 2015 (k tomu porovnaj oznámenie mestskej polície na č. l. 258 a doručienku na č. l. 255 spisu) a uplynula mu 21. decembra 2015 (pätnásty deň lehoty totiž pripadol na nedeľu 20. december 2015). Pokiaľ teda právny zástupca manžela odovzdal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie na poštovú prepravu už 17. decembra 2015, podal ho včas. Dovolací súd pripomína, že aj v prípade, ak by sa vychádzalo z toho, že došlo k účinnému náhradnému doručeniu rozsudku súdu prvej inštancie manželovi, podané odvolanie by nebolo oneskorené, nakoľko nedoručená zásielka nebola súdu vrátená 1. decembra 2015 (ako sa nesprávne domnieval odvolací súd), ale až 2. decembra 2015 (vid' odtlačok podacej pečiatky súdu prvej inštancie na predmetnej zásielke).

18. Najvyšší súd so zreteľom na uvedené konštatuje, že pokiaľ odvolací súd odmietol odvolanie manžela ako oneskorene podané, týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil manželovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a manžel tak opodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. Dovolaciemu súdu preto neostalo iné, než napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 C.s.p.) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.).

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.